

~~Økonomisk politik~~

Økonomiske målsætninger

Norddjurs kommune

Godkendt den 18. juni 2024

Godkendt den xx. juni 2026

Økonomisk politik

Den økonomiske politik definerer de overordnede økonomiske målsætninger og styringsprincipper, som gælder i Norddjurs Kommune. Formålet med politikken er at sikre, at kommunens indtægter bliver anvendt på en måde, som sikrer størst værdi for borgerne, som sikrer, at lovpligtige serviceopgaver udføres, samt at der er økonomisk råderum til politisk prioritering.

Den økonomiske politik, skal være en aktiv del af arbejdet med budgetopfølgningerne, så principperne og målsætningerne vil være en naturlig del af budgetkontrollen.

Politikken skal godkendes og revideres minimum én gang i hver valgperiode, så den til enhver tid siddende kommunalbestyrelse har indblik i de økonomiske retningslinjer, som forvaltningen agerer i henhold til.

Situationsbillede

Norddjurs kommunens økonomi er på kort sigt stabil samtidig med at der er opbygget en solid kassebeholdning, som på mellemlangt sigt giver Norddjurs mulighed for at imødegå udefrakommende påvirkninger og gennemføre en kontrolleret tilpasning til fremtidige økonomiske vilkår.

I de kommende budgetår står Norddjurs Kommune overfor en større tilpasning af økonomien, som følge af at de forventede indtægter ikke stiger i samme takt som udgifterne. Det skyldes f.eks. at det samlede bloktilskud til kommunerne under ét falder når der er større indtægter fra selskabs- og indkomstskatter i en række af landets store vækstkommuner. Til trods for, at Norddjurs Kommune ligeledes oplever fremgang, medfører en markant vækst i enkelte kommuner imidlertid en skævvdeling af bloktilskuddet, da fordelingsgrundlaget ikke kompenser for forskelle i størrelsen af væksten mellem kommunerne. Samtidig er befolkningstallet i Norddjurs for nedadgående, mens det stiger på landsplan, hvilket også fører til lavere indtægter for Norddjurs Kommune. Det er særligt tilskuddet fra faldende befolkning, som falder fordi befolkningsnedgangen er aftaget.

De ændrede indtægtsforhold udfordrer derfor Norddjurs Kommunes strukturelle balance i overslagsårene. Samtidig har Norddjurs Kommune i de senere år haft en mere kraftig stigning i udgifterne end andre kommuner, og der er behov for at tilpasse udgifterne. Der er således ikke strukturel balance i de kommende år, som er forudsætningen for sund og bæredygtig økonomi, hvor der ikke anvendes flere penge på serviceudgifterne (drift), investeringer (anlæg) og afdrag på gæld end der kan finansieres af løbende indtægter.

Strukturel ubalance vil tære på kassebeholdningen, hvilket alene er muligt i en korterevarende periode, fordi kassekreditreglen indebærer, at den gennemsnitlige likviditet ikke må være negativ.

Der er muligt i en kortere periode at anvende overskud i kassebeholdningen til investeringer i anlæg og driftsoptimeringer for at sænke fremtidige driftsudgifter for igen at kunne skabe balance mellem indtægterne og udgifterne i budget 2030.

Økonomiske målsætninger

De økonomiske målsætninger sætter retning for Norddjurs kommunens overordnede økonomiske styringsprincipper. Målet er at sørge for at kommunens indtægter bliver anvendt med størst mulig værdi for borgerne samt at der er økonomisk grundlag for opfyldelse af lovpligtige serviceopgaver og et økonomisk råderum til politisk prioritering.

De økonomiske målsætninger, skal være en aktiv del af arbejdet med budgetkontrollen.

Målsætningerne godkendes og revideres minimum én gang i hver valgperiode, så den til enhver tid siddende kommunalbestyrelse har indblik i det grundlag, som forvaltningen agerer ud fra.

Økonomiske målsætninger

- **Balance i Budgettet:** Der skal være strukturel balance i det enkelte år. Det vil sige, at indtægterne skal dække driftsudgifter, anlægsudgifter, kapitalindskud til almene boligselskaber samt afdrag på kommunens gæld.
- **Anlæg:** Anlægsudgifterne skal årligt udgøre 100 mio. kr. set over en årrække svarende til 2.700 kr. pr. indbygger.
- **Kassebeholdning:** Den gennemsnitlige skal udgøre minimum 175 mio. kr. svarende til 4.800 kr. pr. indbygger.
- **Servicerammen:** Servicerammen overholdes såvel i budget som i regnskab.
- **Gæld:** Der skal være en årlig afvikling på mindst 10 mio. kr. af kommunens gæld excl. ældreboliger. Dog kan der være år, hvor det er nødvendigt at optage lån til kritisk infrastruktur.

Strukturel balance er den vigtigste målsætning. Målsætningen sikrer sammenhæng mellem indtægter og udgifter. Ved at have strukturel balance i hele budgetperioden sikres det, at kommunens udgifter tilpasses ændrede rammevilkår i god tid.

Målsætningen om anlæg skal sikre, at der afsættes tilstrækkelige ressourcer til at vedligeholde kommunens veje og bygninger, og at der samtidig er plads til udvikling af kommunen.

Når der er strukturel balance, vil kassebeholdningen alt andet lige forblive konstant på længere sigt, og der vil ikke være behov for at optage nye lån. I særlige tilfælde kan det dog give mening, f.eks. for at styre likviditeten, eller fordi kommunen har en ekstraordinær udgift i et enkelt år til et stort anlægsforslag.

Det er vigtigt med en tilstrækkelig stor kassebeholdning, for at opretholde en stabil drift og give mulighed for strategiske investeringer som kan bidrage til udvikling af kommunen.

Ekstraordinære afdrag på lån, der er aftalt i forbindelse med en budgetaftale, indgår ikke i opgørelsen af den strukturelle balance.

Økonomiske målsætninger:

- **Balance i budgettet:** Der skal på sigt være strukturel balance i det enkelte år. Det vil sige, at indtægterne skal dække driftsudgifter, anlæg, afdrag på lån.

I denne valgperiode er der mulighed for investeringer fra kassen til strategisk udvikling og tilpasning af kommunens drift, så der skabes strukturel balance frem mod næste valgperiode.

Strukturel balance bevirker at kassebeholdningen forbliver konstant på længere sigt

- **Serviceammen** overholdes såvel i budget som i regnskab. Den tilpasses løbende efter befolkningsudviklingen i såvel opadgående som nedadgående retning.

Opfyldelse af målsætningen må for regnskabet forventes at ligge indenfor en margin på +/- 1 % som følge af periodiseringer og udsving i ustyrbare udgifter i slutningen af året.

På langt sigt skal serviceudgifterne pr. indbygger tilnærmes niveauet for sammenlignelige kommuner.

- **Anlæg og anlægsramme:** Anlægsudgifterne skal som minimum udgøre 110. mio. kr. svarende til 3.000 kr. pr. indbygger og stige over en årrække til landsgennemsnittet på ca. 3.500 kr. pr. indbygger.

Anlægsniveauet skal sikre, at der afsættes tilstrækkelige budget til at vedligeholdelse af veje og bygninger samt plads til udvikling af kommunen og foretage strategiske investeringer.

- **Kassebeholdning:** Den gennemsnitlige kassebeholdning skal udgøre minimum 250 mio. kr. svarende til 6.800 kr. pr. indbygger, hvilket svarer til en gennemsnitlig månedsomsætning.

En minimumsstørrelse på kassebeholdningen sikre stabil drift og giver mulighed for strategiske investeringer som kan bidrage til udvikling af Norddjurs kommunen samt dæmme op for eventuelle negative konsekvenser ved den kommende udligningsreform.

Derudover kan kassebeholdningen i ekstraordinære tilfælde anvendes til at imødegå udefrakommende større uventede hændelser.

- **Gæld:** Der optages som udgangspunkt ikke ny gæld og der skal samtidig være real afvikling af kommunens restgæld excl. ældreboliger.

Det kan være nødvendigt at optage lån til kritisk infrastruktur.

- **Overførselsadgang:** For at give den enkelte aftaleholder tilskyndelse til at sikre en langsigtet økonomisk balance overføres mindreforbrug op til 5 % af aftaleholderens budgetramme pr. udvalg.

Opsparinger på mere end 5% lægges i kassen, mens merforbrug overføres fuldt ud.

Opsparing på mere end 5% kan dog anvendes til at nedbringe merforbrug indenfor det enkelte udvalg. Dette sker ved regnskabsafslutningen.

Ved mere end 2,5 % overskridelse på udvalgsniveau efter eventuel udligning, skal aftaleholderen udarbejde en handleplan med indsatser for at rette op på forbruget.

Eventuelle mindreforbrug i pulje til værn om serviceammen overføres til efterfølgende budget år.

Direktionen har mandat til i løbet af året at disponere på tværs af udvalgene for den enkelte aftaleholder, så fleksibiliteten øges på tværs af fagudvalgene. Budgetflytninger vil fortsat kræve en formel behandling i fagudvalg, Økonomiudvalg og Kommunalbestyrelse, hvilket vil ske i forbindelse med budgetopfølgningerne.

Økonomiudvalget vil varetage det overordnede koncernhensyn, hvis en øget fleksibilitet medfører, at det enkelte fagudvalg har udfordringer med at overholde deres budgetramme.

Serviceamme og anlægsramme

Kommunernes Landsforening (KL) udmelder hvert år vejledende serviceamme og anlægsramme for de enkelte kommuner til det kommende års budget. KL udmelder de vejledende ramme til kommunerne som et led i den fælleskommunale koordinering, hvor kommunerne samlet set skal holde sig inden for de udgiftsramme, som er aftalt i økonomiaftalen mellem KL og regeringen. Hvis ikke kommunerne samlet set overholder udgiftsrammerne i budgettet, vil kommunerne få fratrasket en del af bloktilskuddet. Den vejledende serviceamme er beregnet på baggrund af det vedtagne budget fra det indeværende år, mens den vejledende anlægsramme er beregnet på baggrund af de seneste 10 års anlægsudgifter.

Budgettet indenfor serviceammen og anlægsrammen skal overholdes både ved budgetlægningen i form af udnyttelse af de vejledende ramme, samt ved regnskabsaflæggelsen for at overholde økonomiaftalen mellem KL og regeringen. Der må dog påregnes, at der i regnskabsresultatet altid vil være en vis margen i forhold til målsætningen på +/- 0,5 % -1 %. Det skyldes, at der kan være periodiseringer af udgifter, udsving i ustyrbare udgifter i slutningen af året mv., som gør, at resultatet ikke rammer lige på serviceammen og anlægsrammen i regnskabet. Det tilstræbes dog altid at styre så tæt på målsætningen i regnskabet som muligt.

Det skal tilstræbes i budgetlægningen, at de vejledende ramme udnyttes fuldt ud under forudsætning af fortsat strukturel balance i budgettet. På driften indarbejdes en teknisk bundet reservepulje i forbindelse med budgetlægningen. I henhold til budgetloven er det muligt at afsætte op til 1% af serviceudgifterne i reserve svarende til ca. 20 mio. kr. for Norddjurs Kommune, og set i det lys indarbejdes der en teknisk bundet reservepulje i forbindelse med budgetlægningen (aktuelt som pulje til værn om serviceammen og pulje til administrative korrektioner). Den tekniske bundne reservepuljes størrelse justeres hvert år i forbindelse med budgetforhandlingerne.

BILAG

Serviceamme og anlægsramme

Kommunernes Landsforening (KL) udmelder hvert år vejledende serviceamme og anlægsramme for de enkelte kommuner til det kommende års budget.

Grundet statslige sanktionsregler tilstræbes det ikke at overskride den udmeldte service- og anlægsramme i budgetlægning og regnskab. Regnskabet må forventes at ligge indenfor en margen på +/- 1 % som følge af periodiseringer og udsving i ustyrbare udgifter i slutningen af året.

I budgetlægningen budgetteres efter den vejledende serviceamme justeret for udviklingen i Norddjurs Kommunes befolkningstal i såvel opadgående som nedadgående retning. Herved sikres det, at der ikke sker en utilsigtet op- eller nedskrivning af serviceniveauet i Norddjurs, hvis udviklingen i befolkningstallet afviger fra befolkningsudviklingen på landplan.

Det nuværende serviceniveau, som med B2026 ligger 84 mio. kr. over gennemsnittet for sammenligningskommunerne, skal på sigte tilnærmes niveauet for serviceudgifterne pr. indbygger for sammenlignelige kommuner.

Budgetloven giver mulighed for at afsætte op til 1% af serviceudgifterne som uspecificerede puljer svarende til ca. 20 mio. kr. for Norddjurs Kommune, og set i det lys indarbejdes der en teknisk bundet reservepulje i forbindelse med budgetlægningen (aktuelt som pulje til værn om servicerammen og pulje til administrative korrektioner). Den tekniske bundne reservepuljes størrelse justeres hvert år i forbindelse med budgetforhandlingerne.

Tillægsbevillinger

~~Udgangspunktet er, at der ikke gives tillægsbevillinger finansieret af kassebeholdningen i årets løb, med undtagelse af overførslerne fra foregående regnskabsår. I tilfælde af forventede budgetoverskridelser og eventuelle ønsker om nye aktiviteter angiver det enkelte fagudvalg kompenserende besparelser eller merindtægter indenfor fagudvalgets eget område. Kommunalbestyrelsen har vedtaget 3 hierarkiske principper til imødegåelse af tillægsbevillinger finansieret af kassebeholdningen.~~

Princip 1

~~Hvis der kommer uforudsete og udefra kommende udgifter, skal fagudvalget foretage en omprioritering indenfor egen ramme for at finde finansieringen.~~

Princip 2

~~Der afsættes hvert år i forbindelse med det tekniske budget en pulje til administrative ændringer på 5 mio. kr. under økonomiudvalget, som de enkelte politiske udvalg kan ansøge finansiering fra i forbindelse med udefrakommende uforudsete udgifter. Udvalget afdrager eventuelt lånet over de næste 1-5 år afhængigt af beløbets størrelse. Der skal findes finansiering til puljen, hvilket kræver en prioritering.~~

Princip 3

~~I helt ekstraordinære tilfælde ved udefra kommende udgifter, hæfter de øvrige stående udvalg også. Eksempelvis de to udvalg, der måtte have en aktie i sagen.~~

Tillægsbevillinger

~~Der gives i udgangspunktet ikke tillægsbevillinger finansieret af kassebeholdningen, med undtagelse af overførslerne fra foregående regnskabsår.~~

~~Ved budgetoverskridelser uanset årsag samt ønske om nye ikke budgetlagte aktiviteter findes der kompenserende besparelser eller indtægter indenfor fagudvalgets område. Anvendes overførsler fra tidligere regnskabsår til at finansiere en driftsubalance vurderes det om merforbruget er af varig eller enkeltstående karakter. Er der tale om en varig ubalance, skal der samtidig ske tilpasning af driftsudgifterne for at imødegå fremtidigt merforbrug.~~

~~I helt ekstraordinære tilfælde, kan det være aktuelt at øvrige stående udvalg bidrage til finansieringen.~~

Overførsler mellem årene

~~For at værne om den enkelte aftaleholders tilskyndelse til at sikre en langsigtet økonomisk balance er det vigtigt, at der er overførselsadgang mellem årene. Samtidig er det vigtigt at sikre, at kommunen overholder servicerammen ved at overholde det vedtagne budget. Dette sikres ved at der fast indarbejdes en teknisk~~

pulje på 5 mio. kr. årligt i forbindelse med budgetlægningen til at imødegå en delvis anvendelse af overførslerne i et givent år.

Den enkelte aftaleholder kan hvert år overføre mindreforbrug op til 5 % af aftaleenhedens budgetramme med overførselsadgang, og kan frit anvende overførslerne de efterfølgende år. Overførsler over 5 % tilgår kassen. Hvis en aftaleholder har merforbrug overføres det fuldt ud, og hvis merforbruget er større end 2,5 % af den samlede budgetramme med overførselsadgang, skal aftaleholderen udarbejde en handleplan med indsatser for at rette op på forbruget.

Råderumsforslag og effektiviseringsbidrag

Norddjurs Kommune har behov for at tilpasse serviceudgifterne til faldende indtægter. Det skal ske på en måde, så kommunens ressourcer anvendes optimalt, så borgerne får den bedst mulige service indenfor kommunens økonomiske rammer.

Norddjurs Kommune anvender to metoder.

- Råderumsarbejdet

Råderumsforslag er konkrete forslag (besparelser-, investerings- og effektiviseringsforslag) som fremlægges til fagudvalgenes budgetdrøftelser i foråret. Kommunalbestyrelsen tager stilling til den økonomiske ramme til næste års råderumsarbejde i budgetaftalen.

En del råderumsforslag vil også have fokus på større strukturelle ændringer, der ændrer den måde kommunen leverer service til borgerne.

- Årligt effektiviseringsbidrag

Effektiviseringsbidraget er en %-vis reduktion på hvert udvalg indenfor servicerammen, der som udgangspunkt udmøntes administrativt af de enkelte aftaleholdere. Det er muligt i at fremlægge forslag til politisk prioritering i november forud for budgetåret. Effektiviseringsbidraget skal så vidt muligt fastholdes på et ensartet niveau fra år til år.

De to metoder skal ses i sammenhæng. Jo højere effektiviseringsprocent er, jo vanskeligere kan det blive at finde yderligere råderumsforslag. Omvendt kan det være vanskeligt at effektivisere, hvis alle de gode forslag allerede er vedtaget.

Både en evt. ramme til råderumstiltag og størrelsen på effektiviseringsbidrag fastsættes i forbindelse med budgetvedtagelsen i oktober.

Budgetanalyser

Budgetanalyser skal være med til at fremme et organisatorisk fokus og sigte samt et princip om intelligente investeringer, som kan bidrage til at forbedre kommunens økonomi både på udgiftssiden og indtægtssiden. Som led i at sætte en strategisk dagsorden udpeger økonomiudvalget på den baggrund hvert år 2-3 områder, hvor der udarbejdes budgetanalyser til brug i budgetprocessen.

Budgetanalyserne udvælges ud fra en turnusordning, hvor områder under pres har førsteprioritet, mens der også arbejdes ud fra en betragtning om, at alle områder over tid og ud fra en systematisk tilgang skal gennemgå en analyse.

Fagudvalgene kan i et vist omfang iværksætte budgetanalyser på eget område.

Råderumsforslag, omprioriteringsbidrag og budgetanalyser

Som metode for at arbejde med tilpasning af kommunens serviceudgifter til faldende indtægter og sikre optimal udnyttelse af ressourcerne indgår et omprioriteringsbidrag på 0,5 pct. som en fast årlig tilpasning af budgetrammen på alle udvalg indenfor servicerammen. Herudover indgår råderumsarbejde og budgetanalyser som redskaber i budgetprocessen.

Råderumsforslag er konkrete besparelses-, investerings- og effektiviseringsidéer, som kan indgå i fagudvalgenes budgetdrøftelser i form af mindre justeringer og større strukturelle tiltag, som ændrer den måde, kommunen leverer service på.

Budgetanalyser skal understøtte strategiske og intelligente investeringer, med fokus på økonomiske og fysiske ressourcer samt styrke kommunens indtægtsgrundlag. Økonomiudvalget udpeger årligt 2–3 områder, der analyseres som en del af budgetprocessen. Herudover kan fagudvalg selv igangsætte budgetanalyser inden for eget område.

Skattegrundlaget

Målsætningen for Norddjurs Kommune er at skattegrundlaget i de kommende år skal udbygges bl.a. ved en aktiv bosætningsstrategi. En forbedring af skattegrundlaget skal således ske gennem dels vækst i indbyggertallet og dels via vækst i det gennemsnitlige indkomstniveau for indbyggere i Norddjurs Kommune.

Skatteprocenter og takster

Kommunen har mulighed for at hæve/sænke personskatten og derved øge/sænke indtægterne. Dette bør dog gøres i tæt koordinering med landets øvrige kommuner i forbindelse med budgetlægningen, og er afhængig af, hvad der konkret aftales i økonomiaftalen mellem regeringen og KL.

På serviceområderne vil det være naturligt, at taksterne fortsat holdes på niveau med de omkringliggende kommuner.

Gennemsnitlig kassebeholdning

Norddjurs Kommune vedtager budgetter i strukturel balance, hvor indtægterne kan dække udgifterne. Derfor vil kassebeholdningen alt andet lige være stabil på længere sigt, og det er ikke muligt at anvende kassebeholdningen til at finansiere et varigt driftsunderskud.

En kassebeholdning af en vis størrelse giver mulighed for at foretage strategiske investeringer som kan bidrage til positiv udvikling af kommunen. Det kan f.eks. være i forhold til klimasikring, infrastruktur og lignende. Ved at have en solid kassebeholdning undgår kommunen desuden, at uventede hændelser med likviditetsmæssig virkning betyder, at kommunen er nødt til at reducere service- eller anlægsudgifter i indværende år.

Målsætningen om en kassebeholdning på mindst 175 mio. kr. skal ses i sammenhæng med den mængde af garantier, som kommunen har stillet, og som ligger over landsgennemsnittet. Desuden er der en betydelig risiko for udsving i indtægterne som følge af overgangsordningen vedrørende boligskatte, udsving i midtvejs-reguleringer, samt at mange kommuner har valgt at selvbudgettere i 2024.

Hvis den gennemsnitlige kassebeholdning ligger under målsætningen på 175 mio. kr., kan budgetlægningen blive begrænset af kassebeholdningen, så det ikke er muligt at anvende alle årets indtægter, fordi den gennemsnitlige kassebeholdning bliver for lille. Der er i den finansielle politik truffet beslutning om placering af overskudslikviditeten i værdipapirer.

Der udarbejdes en likviditetsprognose til de samlede budgetopfølgninger samt ved aflæggelse af regnskab. Desuden vil der hvert kvartal blive udarbejdet en likviditetsoversigt, som senest ved udgangen af næste måned udsendes til Kommunalbestyrelsen, hvis ikke oversigten allerede er vedlagt den samlede budgetopfølgning.

Anlæg

Det er vigtigt at der hvert år afsættes et tilstrækkeligt stort budget til anlæg, så Norddjurs Kommunes kapitalapparat bliver vedligeholdt, og der samtidig investeres i udvikling af kommunen. Derfor har kommunen en målsætning om at der anvendes minimum 100 mio. kr. på anlægsudgifter hvert år.

Udvalgene laver i forbindelse med budgetprocessen en prioritering af alle anlægsforslag indenfor eget udvalg, og prioriteringerne indgår i budgetforhandlingerne.

Kommunens anlægsramme svarer til det vedtagne budget. For at sikre at der er plads til at overføre anlæg fra ét år til næste afsættes der en anlægsreserve på op til x % af årets anlægsbudget i næste års budget. I forbindelse med Kommunalbestyrelsens årlige behandling af overførselssagen, skal der foretages en prioritering af, hvilke anlæg der skal overføres til det efterfølgende år, og hvilke anlæg der potentielt skal udskydes til et senere år.

Anlægsprojekter der er vedtaget i budgettet gennemføres, og som udgangspunkt er det derfor ikke meningen at mange projekter skubbes fra ét år til det næste.

Mindreforbrug på anlæg i løbet af året tilgår Økonomiudvalgets strategiske pulje til anlæg. Hvis der er plads inden for anlægsrammen, kan Kommunalbestyrelsen prioritere og udmønte puljen.

Ved behandling af alle anlægsbevillinger og rådighedsbeløb skal der samtidig tages bevillingsmæssig stilling til afledte driftsudgifter/-indtægter.

Der arbejdes strategisk med planlægningen for opkøb af jord, byggemodning og øvrige udviklingsprojekter, hvor der hvert år tages politisk stilling til emner, der skal indgå i de kommende budgetforhandlinger. Udgifter til byggemodning og salg af grunde skal baseres på en vurdering af markedsprisen.

Anlæg og anlægsramme

Anlægsudgifterne udgør 110 mio. kr. svarende til 3.000 pr. samt en øremærket investeringspulje på 25 mio.

Anlægsprogrammet skal understøtte vedligeholdelse af kapitalapparatet samt give mulighed for at investere i udvikling af kommunen. Herunder strategisk planlægning for opkøb af jord, byggemodning og øvrige udviklingsprojekter.

Mindreforbrug på anlæg som afsluttes i løbet af året vil tilgå Økonomiudvalgets strategiske pulje til anlæg. Puljen prioriteres af Kommunalbestyrelsen under hensyn til anlægsrammen.

Tekniske korrektioner

Der indarbejdes tekniske korrektioner i det tekniske budget som følge af ny lovgivning og uforudsete og eksterne årsager. De tekniske korrektioner skal fremlægges til behandling og godkendelse i fagudvalgene og Økonomiudvalget, på baggrund af direktionens behandling. Fagudvalgenes inddragelse i behandlingen, skal sikre strategien om en tydelig rolle og ansvar fra fagudvalgenes side.

Det tydeliggøres ved beskrivelse af de tekniske korrektioner om det vedrører justeringer indenfor servicerammen, eller justeringer udenfor servicerammen, som typisk drejer sig om forsørgelsesudgifter.

Mængdeændringer

I forbindelse med udarbejdelse af det tekniske budget indarbejdes mængdeændringer, som godkendes sammen med det tekniske budget. Mængdeændringerne udarbejdes på baggrund af befolkningsprognosen og fordelingsmodeller.

Tekniske korrektioner og mængdeændringer

Budgettet justeres med tekniske korrektioner som følge af ny lovgivning og uforudsete og eksterne årsager. Desuden indarbejdes der på de store serviceområder mængdereguleringer på baggrund af befolkningsprognosen. Der gælder en bagatelgrænse på +/- 0,1 mio. kr.

Aftalestyring

Norddjurs kommune har aftalestyring via aftaleholdere, der er de budgetansvarlige ledere. Aftalerne revideres hvert år i forlængelse af budgetforliget. Aftalerne indeholder oplysninger om eller henvisninger til de økonomiske rammer, som aftaleholderen skal agere indenfor. Disse rammer fastlægges i forbindelse med den generelle budgetlægning i Norddjurs Kommune.

I de økonomiske principper for aftalestyring fremgår det, at aftaleenhederne har mulighed for at disponere frit på tværs af samtlige drifts- og udviklingskonti. Endvidere har aftaleholder frihed til inden for aftalens økonomiske rammer løbende at korrigere på bemandingsstørrelse og sammensætning.

Det økonomisk styringsprincip i kommunen er dermed rammestyring, hvilket betyder, at den enkelte aftaleholder, kombineret med muligheden for at opsparde midler overføres mellem årene, har mulighed for at skabe sig et ledelsesmæssigt råderum til nye prioriteringer og tiltag.

Aftalestyring

Det økonomisk styringsprincip er aftale- og rammestyring, der sammen med overførselsadgang mellem budgetårene, giver det den enkelte aftaleholder ledelsesmæssigt råderum til egne prioriteringer i løsning af kerneopgaven.

Styringsprincipperne indebærer at aftaleholderne har mulighed for at disponere frit på tværs af samtlige drifts- og udviklingskonti og som budgetansvarlig indenfor aftalens økonomiske rammer løbende at tilpasse bemandingsstørrelse og sammensætning.

Ved behov for disponeringer på tværs af udvalg bringes det op for Direktionen, som har mandat til at træffe beslutning herom. Budgetflytninger skal dog formel behandles i fagudvalg, Økonomiudvalg og Kommunalbestyrelse.